

Vandaag

Arlecchino Rosa van Leeuwen

Mark Kraan ontving de Arlecchino 2019 voor zijn rol als bioscoopmedewerker Sam in de voorstelling *Cinema van Toneelgroep Oostpool*. Kraan (40) studeerde in 2006 af aan de Toneelacademie Maastricht. Hij speelde bij meerdere Nederlandse gezelschappen en was op tv te zien in onder meer *Penoza* (2010). Kraan overtuigt volgens de jury met zijn 'trekzekerse uitvoering waarin hij het tragische en het komische van zijn personage voortdurend perfect in balans houdt'. Ook genomineerd waren Bram Suijker en Phi Nguyen.

De Colombina 2019 ging naar Rosa van Leeuwen voor haar rol als Honey in *Who's afraid of Virginia Woolf* van Dood Paard. Van Leeuwen (31) studeerde in 2013 af aan de Toneelschool in Arnhem. Ze was een van de oprichters van het collectief Moeremans and Sons en te

zien in de VPRO-serie *Suspicious Minds*. Haar Honey bij Dood Paard is volgens de Nederlandse toneeljury veelkleurig en complex. 'Van Leeuwen balanceert op prachtige wijze tussen kracht en kwetsbaarheid'. Andere genomineerden waren Ariane Schluter en Joy Delima.

Op het Gala van het Nederlands Theater hebben tweevoudig Gouden Kalf-winnares Hannah Hoekstra en eerder Louis d'Or-winnaar Ramsey Nasr de hoogste toneelonderscheidingen opgestreken.

Door **Herien Wensink** Foto **Ivo van der Bent**
Scènebeeld **Sanne Peper** en **Jan Versweyeld**

Dubbeldik verdiend

Hannah Hoekstra en Ramsey Nasr zijn de winnaars van respectievelijk de Theo d'Or en de Louis d'Or, de belangrijkste Nederlandse toneelprijzen. Dat is zondagavond bekendgemaakt op het Gala van het Nederlands Theater in Amsterdam.

Tweevoudig Gouden Kalf-winnares Hoekstra (32) kreeg haar eerste grote toneelonderscheiding voor haar rol van de verslaafde Emma in *People, Places & Things* van Toneelgroep Oostpool. De jury prees haar perfecte tekstbehandeling en indrukwekkende fysieke spel. Hoekstra is als Emma 'manipulatief, ontroepend en geestig' (...) en belazert iedereen op een volstrekt geloofwaardige manier'.

Ramsey Nasr (45) ontvingt zijn tweede Louis d'Or, dit keer voor de pijnpijnlijk intense rol van Jude St. Francis in *Een klein leven* van Internationaal Theater Amsterdam. De jury schrijft: 'Nasr toont een palet van liefde, hoop, verlangen, angst, wanhoop en overgave. (...) Hij manoeuvreert zijn personage Jude op schitterende wijze langs de randen van de afgrond.' Ook genomineerd voor de belangrijkste to-

neelprijzen waren Astrid van Eck, Hanne Arendzen, Kristien De Proost en Joris Smit.

De Colombina en Arlecchino voor de beste vrouwelijke en mannelijke bijrol van het seizoen gingen naar Rosa van Leeuwen voor haar rol van Honey in *Wie is er bang voor Virginia Woolf* van Dood Paard en Mark Kraan voor zijn optreden in *Cinema* van Toneelgroep Oostpool.

Theatermaker Naomi Velissariou ontving de Regieprijs voor haar ontregende theaterconcert *Permanent Destruction - The SK Concert*. Haar collega Davy Pieters nam de mimeprijs in ontvangst voor haar eigenzinnige, beeldende voorstelling *How to Build a Universe*. De Gouden Krekels voor de beste jeugdvoorstelling en de beste podiumprestatie in het jeugdtheater gingen respectievelijk naar de voorstelling *Martin Luther King* van Urban Myth en naar schrijver Jibbe Willems voor het libretto van *Jabber* van Theatergroep Kwatta. Schrijver Don Duyns en regisseur Pieter Kramer, het duo achter het succes van de familievoorstellingen van Theater Rotterdam, ontvingen de Prosceniumprijs voor 'hun wezenlijke bijdrage aan het Nederlands theater'.

Hannah Hoekstra (midden) tijdens het Gala van het Nederlands Theater.

Foto: Sanne Peper

THEO D'OR 2019

Hannah Hoekstra

afrekenen met de oorzaken ervan. Dat proces is een uiterst pijnlijke, maar ten slotte hartroerende helletocht.

De rol van Emma is een aanwinst voor het hedendaagse toneelrepertoire. Macmillan creëerde een verledelijke eigentijdse antiheld, een ferme vrouwelijke Hamlet. Stekelig, zwartgallig en grofgebeukt is ze, razendsnel en knetterstijl - en heel erg in de war. Hoekstra speelt haar met de juiste vinnige toon en minnik, vaak met een sarcastisch trekje om haar mond of één wenkbrauw opgetrokken. Toch laat ze onder die superieure distantie ook steeds haar kwetsbaarheid doorschijnen.

Tenzij ze high is, want dan stijgt Emma op naar een andere dimensie. Dan draaien haar ogen weg, hoort en ziet ze dingen die er niet zijn, maalt ze met haar kaken en veegt driffig een denkbeeldige haarlok weg. Hoekstra speelt haar rol met grote fysieke overgave en humor - soms neigt haar acteren verrassend naar slapstick. Bij haar aankomst in de kliniek buikt ze optimaal het contrast uit tussen de troosteloze omgeving en haar ravissante personage, als een clown in een crematorium.

Niet alleen haar fysieke bezieling op, ook haar tekstbehandeling is trefzeker. Daar heeft ze zich in voor-

gaande jaren in vaak bescheiden rollen bij Theu Boermans geduldig in bewaamd, en dat betaalt zich nu uit met winst. De tekst van Macmillan is een jazzpartij en Hoekstra haalt elke onmogelijke noot.

Maar het knapst aan deze geraffineerde vertolking is de ambivalentie van haar personage. In een ingenieus droste-effect is Hoekstra een actrice die een actrice neerzet die voortdurend een andere rol speelt. Nooit ontdekken we helemaal of Emma nu oprecht is, wat waar is en wat niet. Tot en met het keelsnoerende slot houdt Hoekstra het mysterie in stand.

Na de première gonsde het door het publiek hier manifesteerde Hoekstra zich als groot toneelactrice. Eerder was ze goed, maar niet verbluffend, alsof ze zichzelf spaarde. En nu, in de rol van Emma, mochten alle remmen los. En konden we aanschouwen wat dat knetterende charisma, gestuit met nijvere techniek, op toneel aan orkaankracht weet te brengen.

In het stuk zegt Emma: 'Als je speelt, mag je de meest intense momenten van een mensenvlees steeds opnieuw beleven.'

Dat is wat Hoekstra hier doet, en niets minder. 'Je mag repeteren', vervolgde Emma. En: 'Je krijgt applaus.' Bij dezen.

Foto: Jan Versweyeld

LOUIS D'OR 2019

Ramsey Nasr

Hier is een moment dat het publiek steeds meer begint te vrezen. Maar ons wordt geen verplicht gegund, net zoals die er niet is voor hem, voor Jude St. Francis. Als de spanning te hoog oploopt, verschijnt Ramsey Nasr als Jude zich onder zijn wastafel en zet een scheermesje op zijn pols. En hij snijdt, met trage, diepe halen. Pas als hij bloed is er rust. Het snijden reinigt zijn ziel, denkt Jude; het is zijn enige antwoord op de schaamte en de zelfhaat. Nasr slaagt erin om in deze martelende scènes zowel Jades lijden als zijn oplichting invoelbaar te maken, zijn gezicht vertrokken van grinnig welbehagen.

Voor de tweede keer in vier jaar tijd krijgt Ramsey Nasr (45) de belangrijkste Nederlandse toneelprijs, de Louis d'Or, nu voor de rol van Jude in *Een klein leven* van Hanya Yanagihara door Internationaal Theater Amsterdam.

Regisseur Ivo van Hove was de eerste die de bestseller van Yanagihara wereldwijd op het toneel mocht brengen. Hij transformeerde een hyperrealistisch eigentijds levensverhaal tot een grootse allegorie van bijbelse proporties. Een theatrale oefening in lijden, met Jude St. Francis als

noodlottige gids en voorganger.

Wat Nasr in deze voorstelling toont, in de zware rol van de gefolterde Jude, is niet minder dan Olympisch acteren. In ruim vier uur tijd verbeeldt hij met niet aflatende intensiteit de slopende decennia van Jades leven, een leven gevormd door trauma. Van het tunkerende kind dat hij ooit was, verpest door de perverse affectie van pedofielen, tot de verninkte invalide die hij later wordt.

En terug, want in Van Hoves interpretatie van de roman lopen de tijden door elkaar: het verleden werkt door in het heden, voor Jude zijn die twee één. Ondanks vriendschappen, verliefdheid en maatschappelijk succes zal hij nooit herstellen van de wonden die hem in zijn jeugd zijn toegebracht. De schade is te groot, de zelfhaat te hardnekkig.

Ramsey Nasr geeft als Jude hartverscheurend vorm aan dit zielsverdriet. Verbluffend lenig verandert hij van broze oudere man in een geweld kind, en andersom. Nasr toont ons een staalkaart van lijden, van stil en onderduikt tot woest en wanhopig, tierend en krijgend. Te midden van alle gruwel weet hij bovendien sprankjes hoop te creëren, als een dun streepje zonlicht door een wol-

kendek. Jude kan liefde voelen, hij kan plezier hebben, hij kan leven. Samen met Maarten Heijmans speelt Nasr de mooiste seksscène ooit getoond op toneel: lang, ongemakkelijk, lief en droevig. Die momenten doen zijn publiek naar adem happen.

Het is de tweede grote bekroning op rij voor Nasr, die sinds hij in 2013 toetrad tot het ITA-ensemble de ene glansrol aan de volgende rijgt. Hij werd genomineerd voor de Arlecchino voor zijn rol in *Lange dreins naar de nacht* (2014) en won in 2015 de Louis d'Or als de radicale architect Howard Roark in *The Fountainhead*. Ook daar vielen Nasrs fysieke inzet en taalkunst op. Hij weegt en proeft zijn woorden, spreekt precies en wel-doordacht. Dankzij zijn intelligentie en retorisch vernut is Jude St. Francis in *Een klein leven* niet alleen maar slachtoffer.

Allegorisch wordt Jude in deze voorstelling een allegorische figuur. Nasr slaagt erin zijn lijden glorieus te transformeren: zijn liefdevolle toewijding verkeert Jude een welhaast mystieke grandeur. Regisseur en hoofdrolspeler helpen elkaar in een klein leven naar grote hoogten. De mannelijke muze van Van Hove is op-gestaan.